Frihet nr. 36 (1942)

Hvordan protestresolusjoner blir til.

noen hver av oss vil ha merket at avisene nu gjengir en rekke såkalte "protestresolusjoner" mot lærernes "fedrelandsfiendtlige" opptreden. Vi tror derfor det kan ha en viss interesse å få et lite innblikk i hvordan disse protestene blir til. Vi lar igjen dokumentet tale og gjengir følgende sirkulære fra en fylkespropagandaavdeling til kretspropagandaledere, lagførere og propagandaledere:

"Ad protestresolusjon i forbindelse med lærernes aksjon.

Som det vil være bekjent for publikum har en liten klikk kommunistiske (?) lærere igangsatt en fullstendig ansvarsløs aksjon i våre skoler, og de søker nu, etter oppdrag fra Sovjet (!), å påvirke andre godtroende og tankeløse lærere til å delta i sin landsforræderske og samfundsskadelige aksjon.

I den anledning er det ønskelig at samtlige NS lag i hovedorganisasjonen og særorganisasjonene avfatter og vedtar på førstkommende møte de avholder en protestresolusjon mot lærernes ansvarsløse og landsskadelige opptreden. Resolusjonen stiles til Kirkedepartementet, men sendes til fylkespropagandaavdelingen, Stortingsgaten 2o-5. Resolusjonen vedtas med akklamasjon (håndklapp).

Kretspropagandalederen skal overvåke at disse resolusjoner snarest bringes i orden. Et par av medlemmene i lagsstaben bekrefter under resolusjonen at den er vedtatt enstemmig ved akklamasjon.

Heil og Sæl
Ørnulf Myklebust
Fylkespropagandaleder."

Kommentarene gir sig selv.

Biskop Berggrav sitter fremdeles arrestert på sitt landsted i Asker, under stadig oppsyn av tyske politisoldater. En melding om at han skulle være frigitt, er antagelig spredt ut av n.s. for å dempe på den folkeopinionen som stadig sterkere har forlangt at biskop Berggrav skulle settes på frifot igjen.

Avskjedigede prester.

Vi bringer her en liste over prester som med sikkerhet vites avskjediget på grunn av at de har reist sig mot Quisling-tyranniet. Listen kunne sikkert gjøres lengre, men på grunn av kommunikasjonsforholdene vil det ta sin tid før vi får listen ajour-ført. Her er den foreløbige:

Pastor Edvin, Oslo, pastor Roslef, Oslo, Andr. Jacobsen, Fåberg, Knudsen, Langesund, Georg Møller, Skien, Agnar Sandvik, Vinje, Bernh, Meyer, Bergen, kapellan Røed, Bergen, kapellan Scheie, Bergen, Totland, Årstad, Riisøen, Bergen, Høyem, Stjørdal, Bøckmann, Tromsø, Astrup, Bergen, og domprost Knudsen, Bergen. Bøckmann og domprost Knudsen har desuten fått pålegg om å flytte fra den landsdel hvor de hittil har hatt sitt virke. Videre er følgende prester avskjediget:

Fjeldbu, Trondheim, Jervell, Hamar, Bastiansen, Oslo, Carlsen, Østre Aker, H. C. Christie, Oslo, Riise Hansen, Røa ved Oslo, Odmar, Oslo, Gjesdal, Holla, Johnsen, Søndre Odal, Nissen, Lier, Paulsen, Modum, Martiniussen, Bergen, H. E. Wisløff, Oslo, og Ragnv. Indrebø, Oslo.

"Kjempende menighet..."

Som en ser av listen, er det gått særlig hårdt utover Oslo- og Bergensprestene. En av de avskjedigede Bergensprester innledet sin siste preken med følgende enkle, men manende ord:

"Kjempende menighet..."

En som var til stede forteller at det var rent som om menigheten (kirken var stappfull) ranket sig i ryggen ved prestens treffende innledning.

Kjempende menigheter bærer i dag sin del av byrdene i den norske frihetskampen, den kampen som skal gi oss landet tilbake, frelst og fritt og befridd for alle fremmede elementer.

Kjempende menigheter! Vi hilser dere velkommen som soldater i den norske

FRIHETSHÆR.

Vi anbefaler
Hitlers siste riksdagstale til et nøiaktig studium. Legg merke til at han ikke lenger er i stand til å si noe om når krigen vil slutte, og at han er forberedt på at han kan bli nødt til å tilbringe nok en vinter på østfronten. Noter dig også at hans eneste håp står til ubåt-våbenet når det gjelder å beseire England og at han ikke hadde et ord å si om de tap han har lidt av mennesker og materiell på østfronten i vinter. Han sa riktignok at "bolsjevikene" ville bli slått inntil de var slått i stykker, men det sa han også da han innledet sitt felttog i øst for over 1o måneder siden, og der er ikke noe som tyder på at han er nærmere virkeliggjørelsen av sin påstand nu enn den gang. - XXXXXXXX Apropos: Husker du den tyske hærmeldingen i august i fjor som fortalte at nu hadde russerne kastet sine siste reserver inn i kampen?

Nazistenes behandling
av de arresterte lærerne blir mer og mer dyrisk, for ikke å bruke sterkere uttrykk. Det er nu arrestert omlag 11oo lærere, fordelt på hele landet. 8oo av dem blev først samlet på Jørstadmoen, men derfra blev 5oo sendt nordover på veiarbeid. Fra Trondheim skulle de transporteres med båt - dampskibet "Skjerstad" av Trondheim. Og så lar vi dokumentet tale. Transporten skulle finne sted under slike forhold at selv den nazistiske fylkesmannen i Sør-Trøndelag så sig nødt til å sende følgende telegram til Quisling personlig:
" Lærertransport med vel 5oo lærere pluss vaktmannskap skal avgå med d/s Skjerstad fra Trondheim. De hygieniske forhold ombord er overordentlig slette ifølge rapport fra medlem av n.s., dr. Rian, Reitgjerdet Asyl. Flere kan ikke en gang ligge om natten, men må stå, da "Skjerstad" bare har plass til 25o passasjerer. Mange av lærerne er meget syke av lungebetendelse, mavesår, astma, bronchit, hjerneblødning, sinnsyke. Der er to klosetter for samtlige. Kjøkkenets kapasitet er kun til 25o og kan ikke makte forpleiningen på turen. Vannforsyningen er helt utilstrekkelig. Kapteinen fraskriver sig et hvert ansvar for reisen. Livbelter helt utilstrekkelig. Flere ønsker innmeldelse i lærersambandet. Foreslår lægeundersøkelse for samtlige lærere."
Samtidig sendte 3o navngitte prester følgende telegram til Terboven, Quisling og Skancke:
" I Jesu Kristi navn, i menneskelighetens navn må undertegnede prester be om barmhjertighet for de over 5oo lærere som nu sendes nordover. Vi kan ikke tie til de lidelser som vi vet de gjennemgår. Ekkoet av dem vil gjenlyde over det hele land."
Protestene blev ikke tatt til følge. Transporten blev ikke stoppet. Nå lyder ekkoet over det hele land.....

Da en Wilhelmsen-båt nylig måtte ankre opp ved svenske kysten for å avvente bording av svensk militær som skulle forsegle antiluftskytset ombord, nyttet 8 mann av besetningen sig av høvet til å ta en av skibets gigger og ro inn til svenskekysten, hvor de kom sig i sikkerhet.

I Rotterdam finnes det en bydel som populært kalles "kineserbyen". Årsaken er - selvsagt - at det mest bor kinesere i disse kvartalene. På grunn av gjentatte forsvinningsnummer, er det nu blitt forbudt for medlemmer av den tyske vernemakten å ferdes i denne bydelen etter mørkets frembrudd. En stor del av besetningen på en japansk båt forsvant sporløst da de våget sig inn i løvens hule for en tid siden.

Norske båter som trafikkerer hollandske havner, forteller at de stadig får besøk av vesentlig norske familier som ber om å få kjøpt litt mat av skibets beholdning. Forsyningssituasjonen innen landet er nesten helt uholdbar og det er nevnt at en alminnelig norsk fetsild er blitt betalt med 2 kroner av hollendere som ikke har ant hvor de skulle oppdrive middagsmat fra. Vi håper innerlig at det ikke finnes mange norske sjøfolk som utnytter dette, men at de forsøker å dele det de har så godt som mulig med våre lidelsesfeller i Holland og andre okkuperte land.

Krigsnytt.

Så langt fra å bringe noen avklaring, har den siste uken nærmest bidradd til å øke forvirringen overfor det som skjer på fronten i Ukraina, der slaget om Charkow har utviklet sig til noe langt mer enn en lokal offensiv med lokale mål. - Etter at russerne hadde satt i gang sin offensiv mot Charkow over en 160 km. lang front og oppnådd de store resultater som vi omtalte i forrige nummer av "Frihet", satte tyskerne i gang en motoffensiv mot den russiske sydflanken. Mot-offensiven, som blev ledet av feltmarskalk von Bock, hadde sitt utgangspunkt mellem byene Izum og Barenkowa, som ligger 130 til 200 km. sydøst og syd for Charkow og blev kjørt frem i nordostlig retning. Tyskerne hevder nu at fremstøtet lyktes og at de har skåret av forbindelseslinjene til og omringet "størsteparten av 3 russiske armeer som går sin fullstendige tilintetgjørelse i møte" - for å bruke det offisielle tyske språket. Russerne har - sin vane tro - vært noe tilbakeholdne i sine meldinger, men hevder i dag at de har bygget ut sine nyerobrede stillinger på Charkow-fronten, samtidig som de fortsetter sine defensive kamper på Izum-Barenkowa-fronten. Det russiske kommunikeet opererer, som en vil se, med to fronter i Ukraina, og det er mulig at det er her en skal finne forklaringen på de forvirrende meldinger som er blitt sendt ut den siste uken. Da tyskerne satte i gang sin motoffensiv, sendte russerne i all hast frem forsterkninger for å stoppe igjen det hullet tyskerne hadde funnet i de russiske linjene. Nu kan vi tenke oss at tyskerne har vært i stand til å omgå disse reservestyrkene, slik at en del av dem kan være blitt avskåret og omringet, men det er ganske sikkert ikke tale om tre armeer, slik som tyskerne hevder. Når en bedømmer de tyske frontmeldingene, skal en nemlig ta omsyn til at Hitler ikke kan tåle et nederlag nu og at han heller ikke kan nøie sig med uavgjort kamp. Han må seire og seire knusende, i all fall i krigskommunikeene, slik at hjemmebefolkningen og soldatene på andre frontavsnitt kan få fortsette sitt liv i troen på at Hitler er uslagbar. Har han derfor greidd å omringe noen få russiske divisjoner, er det meget mulig at han vil utnytte denne utpregede lokale gevinsten som et middel til å hevde at han har hele slaget under sin kontroll og at han vil bringe seiersmeldinger som ligger på linje med denne "politikken" - uten at det behøver å bety mer enn at han har avvebnet mindre russiske reservestyrker. Dette er sansynligvis stillingen i dag. Hva de nærmeste dagene vil bringe, vet hverken Timosjenko, Adolf Hitler eller "Frihet". Det som står fast etter 2 ukers kamper på frontene i Ukraina er at marskalk Timosjenko valgte tidspunktet for sin offensiv uten å vente på det tyske fremstøtet - noe som antagelig er en dødssynd i tyskernes øiner. Dermed tvang han tyskerne til å omgruppere sine styrker og kaste alt de hadde inn i kampen for å demme opp for det russiske fremstøtet. Derav må en igjen kunne slutte at tyskerne - som har vært nødt til å improvisere sine disposisjoner i større grad en russerne - har lidt store tap av mennesker og særlig materiell og at de ikke kan vende tilbake til sine opprinnelige planer for utviklingen i Ukraina. Så får en se om tyskerne er sterke nok til å forme den fortsatte utviklingen i sin støpeskje eller om russerne allerede har greidd å ødelegge det tyske fremstøtet mot oljekildene i Kaukasus.

Det foreligger fremdeles ingen vesentlige nyheter fra fronten i Libya og fra krigsskueplassene i Det fjerne Østen. Ryktene svirrer og bringer forlydender om alle mulige slags offensiver, men på overflaten er alt relativt rolig, og vi kan nok bli nødt til å vente enda en tid før teppet går opp for neste akt.

Det engelske flyvevåbenet har forholdt sig temmelig passivt den siste uken. Bortsett fra enkelte dagraider over det okkuperte Frankrike, er det ikke blitt meldt om operasjoner av større omfang. Stille før stormen? - En tysk sivilingeniør beretter fra Augsburg at 3 av de viktigste avdelingene ved M.A.N. verkstedene blev satt ut av spillet ved det engelske flyangrepet for en tid tilbake og at det rimeligvis vil ta 5-6 måneder før verkstedene kommer i gang med ordinær drift igjen. - Den tyske flyvirksomheten over England har som vanlig vært helt minimal.

Fortsatt overlegenhet til sjøss.
På alliert hold har en nu løftet litt på det sløret som vanligvis pleier å skjule byggeprogrammet for de alliertes flåte, og det er i sannhet imponerende tall en varter opp med.
Canada har i dag over 4oo skib i sin krigsmarine, der i blant 78 jagere av Bristol-klassen, mens Australia har fått styrket sin flåte gjennem byggingen av 52 jagere av nyere type.
Storbritannia selv har under bygging eller sjøsatt 77 jagere, og av dem som er satt i fart, er bare 2 meldtX tapt. Videre har en under bygging eller sjøsatt eller planlagt 22 kryssere og 12o korvetter - de siste er særlig egnet til ubåtjakt. Endelig bygges der flere slagskib og hangarskib, men her er det ikke oppgitt noe tall.
Storebror på den andre siden av Atlanterhavet, U.S.A., har sjøsatt 4 nye slagskib av Washingtonklassen på 35,ooo tonn og en rekke tunge kryssere av Ohioklassen på 26,ooo tonn med 35 mils fart mens andre kryssere av samme type er under bygging. Desuten har en strukket kjølen til 7 andre slagskib, en rekke lette kryssere av Baltimoreklassen på 13ooo tonn, 8 kryssere av Clevelandklassen og en rekke skib av Atlantaklassen som skal gjøre 38 mils fart - uvanlig meget for en krysser. Endelig har en under bygging 6 hangarskib mens byggingen av 11 til forberedes, samtidig som det seriebygges ubåter, destroyere og en mengde spesialskib.

Den tyske landbruksminister Darre er i følge de siste meldinger blitt avskjediget fra sin stilling. Det het sig først at han hadde fått en lengere sykepermisjon, men efter et personlig besøk i Berlin skal Hitler ha funnet ut at det var like godt å sette mannen helt ut av spillet.
lo grekere er skutt, anklaget for å ha sprengt i luften et tysk postkontor og drept 3 tyske soldater. I vintermånedene regnet en med at det gjennemsnittlig døde 2-3oo athenere av sult og frost hver dag!
I det sydvestre Stillehav har allierte ubåter senket 1 japansk krysser og 2 handelsskib, 1 på 6ooo og 1 på 9ooo tonn.
I Nordishavet har russiske ubåter senket 3 tyske jagere og 4 transportskib på tilsammen 3o,ooo tonn.En fjerde tysk jager blev skadet.
Det engelske arbeiderparti har på sitt årsmøte vedtatt en resolusjon der en slutter opp om regjeringens politikk for å vinne en hurtig og definitiv seier over Hitler-Tyskland. Årsmøtet har også sendt en hilsen til det sosialdemokratiske ungdomsforbund i Sverige i samband med forbundets 25 års jubileum.
En regner med at de allierte nu produserer 86oo fly hver måned mot aksemaktenes 41oo fly. De alliertes produksjonstall stiger fremdeles....
Henry Ford har bygget en ny flyfabrikk, der det fabrikeres 4-motors bombefly på løpende bånd. Fabrikken, som ligger i Detroit, spyr ut 1 fly i timen.
Pierre Laval er vendt tilbake til Vichy efter å ha ført nye konferanser med med tyske myndigheter i Paris. Den "gode" Pierre liker nok ikke at Italia opprettholder sine krav om Korsika, Nizza og Tunis.
Storbritannia har nettop levert en ny ubåt på 86o tonn til Tyrkia. Det er det fjerde krigsskibet som er blitt levert til Tyrkia siden krigsutbruddet. La oss håpe at de ikke i sin tid vil bli brukt mot den engelske flåte!
En rekke amerikanske stabsoffiserer er kommet til England for å bygge ut det militære samarbeid mellem de to land.
I en tale forleden meddelte den engelske arbeidsminister Bevin at 22 millioner engelskmenn er skrevet ut til hæren eller mobilisert i hjemmevernet el- eller industrien. Samtidig meddelte han at England efter krigen ville innføre tvungen verneplikt.
Krysseren "Prins Eugen" er nu kommet til Kiel, hvor den skal dokksettes for reparasjon av de skader den er blitt tilføidd av det engelske flyvåben.
Alle mannlige polakker mellem 16 og 6o år utskrives nu til såkalt bygningsarbeid. En kan nok være overbevist om at det ikke er hus som skal bygges.
Allierte fly har under angrep mot japanske baser på New Guinea satt i brann 2 tankbåter og ødelagt en rekke fly i luftkamper og på bakken.
Den polske general Anders er kommet til Midt-Østen med polske tropper som er satt opp og trenet i Sovjet-samveldet.
